

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 kwietnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 2 w zw. z art. 11 i art. 14 ust. 1 i ust. 1a i ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 266, z późn. zm.) stwierdził, że N. Z. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 12.06.2019 r. r. do 30.04.2020 r. oraz nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1.05.2020 r. do 28.02.2021 r. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od lipca 2019 r. do lutego 2020 r. zostały opłacone w prawidłowej wysokości i w obowiązującym terminie płatności. Ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek za okres od marca do maja 2020 r. Składki za marzec i kwiecień 2020 r. zostały w całości umorzone, dlatego też w tym okresie dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie ustało. Natomiast składki za maj 2020 r. zostały umorzone jedynie częściowo. Dlatego też następnie składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za maj, czerwiec 2020 r. oraz od sierpnia 2020 r. do lutego 2021 r. wnioskodawczyni opłaciła po obowiązującym terminie płatności. Składki na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za lipiec 2020 r. ubezpieczona opłaciła zaś w obowiązującym terminie płatności, od zaniżonej podstawy. Wobec powyższego w ocenie ZUS od 1 maja 2020 r. do 28 lutego 2021 r. N. Z. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. (decyzja k. 21 - 24 akt ZUS)

Od powyższej decyzji ubezpieczona N. Z. odwołanie złożyła w dniu 30 kwietnia 2021 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że podlegała ona dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 1.05.2020 r. do 28.02.2021 r. Ubezpieczona podniosła, że w 2020 r. opłaciła składki terminowo i w prawidłowej wysokości. W miesiącach marzec-maj 2020 r. korzystała z ustawowego zwolnienia z obowiązku opłacenia nieopłaconych składek osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, wynikającego z art. 31zo ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w związku z czym nie opłaciła składek za te miesiące. Według ubezpieczonej przesłanką skorzystania z ustawowego zwolnienia z obowiązku opłacenia nieopłaconych składek osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, wynikającego ze wskazanego przepisu jest nieopłacenie składek za miesiące, które mają zostać objęte rzeczoną ulgą, czyli za miesiące marzec-maj 2020 r. Ubezpieczona wskazała, że w dniu 10 kwietnia 2020 r. złożyła w ZUS wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31zo ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. Wnioskowałam o zwolnienie z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy. W wyniku rozpoznania tego wniosku przez ZUS została zwolniona z obowiązku opłacenia składek za miesiące marzec i kwiecień 2020 r. w pełnej wysokości. Przez cały marzec 2020 r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego i pobrała zasiłek chorobowy, w związku z czym była zobowiązana do odprowadzenia za ten miesiąc wyłącznie składki na ubezpieczenie zdrowotne. Dlatego za miesiąc marzec 2020 r. uzyskała zwolnienie tylko w zakresie składki na ubezpieczenie zdrowotne (362,34 zł). Za miesiąc kwiecień 2020 r. uzyskałam zwolnienie w pełnej wysokości (1.431,48 zł) w wyniku ponownej weryfikacji przez ZUS złożonego przez nią wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacania składek, dokonanej w trybie art. 10 ustawy z dnia 24 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług oraz niektórych innych ustaw. Natomiast za miesiąc maj 2020 r. ZUS niezasadnie przyznał jej zwolnienie wyłącznie w zakresie składki na ubezpieczenie zdrowotne (362,34 zł), podczas gdy powinna za ten miesiąc uzyskać zwolnienie w zakresie wszystkich składek, w tym w zakresie składki na ubezpieczenie chorobowe. Według ubezpieczonej z otrzymanych przez nią dotychczas pism Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wynika, iż przyczyną nieuzyskania zwolnienia za miesiąc maj 2020 r. w zakresie wszystkich składek, w tym w zakresie składki na ubezpieczenie chorobowe, jest niezłożenie dokumentu rozliczeniowego ZUS DRA wykazującego pełne składki za ten miesiąc do dnia 30 czerwca 2020 r. Wnioskodawczyni podkreśliła, że nie

sporządziła i nie złożyła dokumentu rozliczeniowego ZUS DRA za kwiecień 2020 r. wykazującego pełne składki, podczas gdy z uwagi na fakt, iż w marcu 2020 r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego i pobrała zasiłek chorobowy, powinna złożyć nowy dokument rozliczeniowy ZUS DRA również za kwiecień 2020 r. obejmujący pełne składki. Jednakże w dniu 16 lipca 2020 r. ZUS sporządził dla niej z urzędu te dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA za kwiecień i maj 2020 r. obejmujące pełne składki (1431,48 zł), które zastąpiły tzw. klony dokumentów rozliczeniowych ZUS DRA, automatycznie wygenerowane na podstawie dokumentu rozliczeniowego ZUS DRA za marzec 2020 r., obejmującego wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Zdaniem wnioskodawczyni w tej sytuacji, gdy ZUS dysponował prawidłowymi dokumentami rozliczeniowymi ZUS DRA za miesiące kwiecień i maj 2020 r. to powinna ona uzyskać zwolnienie również za miesiąc maj 2020 r. w pełnej wysokości i zachować ciągłość ubezpieczenia chorobowego. (odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji ZUS. (odpowiedź na odwołanie k. 30 – 30 verte)

Na terminie rozprawy poprzedzającej bezpośrednio wydanie wyroku z dnia 20 stycznia 2022 r. profesjonalny pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania. (protokół rozprawy z dnia 20.01.2022 r. (oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni 00:30:19, oświadczenie pełnomocnika ZUS 00:36:55, płyta CD k. 66)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Od dnia 2.01.2018 r. N. Z. wznowiła prowadzenie jednoosobowej pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) w A.. Przeważającym przedmiotem tej działalności jest praktyka lekarska ogólna. Ubezpieczona jest lekarzem i w swojej działalności nie zatrudnia pracowników. (bezsporne, a nadto wydruk z (...) k. 9 akt ZUS)

Z tytułu tej działalności wnioskodawczyni zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych i wypadkowego od dnia 18 kwietnia 2019 r. oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 12 czerwca 2019 r. (bezsporne)

W okresie od 20 lutego do 31 marca 2020 r. ubezpieczona była niezdolna do pracy i korzystała z zasiłku chorobowego. Od 1 kwietnia 2020 r. powróciła do prowadzenia działalności gospodarczej (bezsporne)

W dniu 20 kwietnia 2020 r. wnioskodawczyni złożyła deklarację rozliczeniową ZUS DRA za marzec 2020 r. dotyczącą jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na fakt, że cały miesiąc marzec 2020 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Wnioskodawczyni nie sporządziła i nie złożyła dokumentów rozliczeniowych ZUS DRA za miesiące kwiecień i maj 2020 r. wykazujących składki w pełnej wysokości. Przedmiotowe deklaracje zostały wygenerowane automatycznie z systemu na podstawie dokumentu rozliczeniowego ZUS DRA za marzec 2020 r., obejmującego wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Ubezpieczona nie korzystała wtedy z usług Biura (...). Jedną deklarację za miesiąc marzec 2020 r. grzecznościowo sporządziła księgowa firmy jej ojca. (bezsporne – okoliczność przyznana przez wnioskodawczynię 00:09:55 i dalej , płyta CD k. 66)

W dniu 10 kwietnia 2020r. ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek za okres od marca do maja 2020 r. (wniosek k. 1- 7 akt ZUS)

W piśmie z dnia 7 maja 2020 r. ZUS poinformował ubezpieczoną o zwolnieniu ze składki zdrowotnej za miesiąc marzec w całości. (bezsporne, a nadto pismo ZUS z dnia 7 maja 2020 r. k. 4 akt ZUS)

Następnie w piśmie z dnia 10 czerwca 2020 r. ZUS poinformował ubezpieczoną, że została ona w części zwolniona ze składki za miesiąc kwiecień 2020 r. do kwoty 349,06 zł. (bezsporne, a nadto pismo ZUS z dnia 10 czerwca 2020 r. k. 5 akt ZUS)

Kolejnym pismem z dnia 24 czerwca 2020 r. organ rentowy poinformował ubezpieczoną, że została ona w części zwolniona ze składki za miesiąc maj 2020 r. do kwoty 362,34 zł. (bezsporne, a nadto pismo ZUS z dnia 23 czerwca 2020 r. k. 6 akt ZUS)

W dniu 16 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych z urzędu sporządził dla ubezpieczonej prawidłowe dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA za miesiące kwiecień i maj 2020 r. obejmujące pełne składki (1431,48 zł), które zastąpiły nieprawidłowe dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA, automatycznie wygenerowane na podstawie dokumentu rozliczeniowego za marzec 2020 r. (bezsporne)

W 2020 r. ubezpieczona opłaciła składki w następującej wysokości:

- za miesiące styczeń i luty 2020 r. -1.431,48 zł (w dniach 3 lutego 2020 r. oraz 4 marca 2020 r.),
- za okres marzec-maj 2020 r. nie uiściła składek;
- za miesiąc czerwiec 2020 r. uiściła składki w zmniejszonej wysokości, tj. w kwocie 504,87 zł, z uwagi na przebywanie na zwolnieniu lekarskim od dnia 5 czerwca 2020 r. w dniu 9 lipca 2020 r.);
- za miesiąc lipiec 2020 r. uiściła składki w pomniejszonej wysokości, tj. w kwocie 1.017,61 zł, z uwagi na przebywanie na zwolnieniu lekarskim do dnia 12 lipca 2020 r. (w dniu 8 sierpnia 2020 r.),
- za miesiące sierpień, wrzesień, październik, listopad i grudzień 2020 r. uiściła składki w pełnej wysokości - 1.431,48 zł (w dniach 2 września 2020 r., 7 października 2020 r., 1 listopada 2020 r., 2 grudnia 2020 r. oraz 1 stycznia 2021 r.). (bezsporne, a nadto lista transakcji k. 23 -24)

W piśmie z dnia 24.09.2020 r. organ rentowy na skutek ponownego rozpatrzenia wniosku o zwolnienie z opłacania składek z dnia 10.04.2020 r. poinformował, że ubezpieczona została zwolniona z opłacania należności z tytułu składek za kwiecień 2020 r. w kwocie 1.431,48 zł. (pismo ZUS z dnia 24.09.2020 r. k. 22)

Decyzją dnia 13 października 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił N. Z. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 5 czerwca 2020 r. do 12 lipca 2020 r. (bezsporne)

Decyzją dnia 25 stycznia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego za okres od 5 grudnia 2020 r. do 7 grudnia 2020 r. (bezsporne)

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 kwietnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że N. Z. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 12.06.2019 r. r. do 30.04.2020 r. oraz nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1.05.2020 r. do 28.02.2021 r. (decyzja k. 21 - 24 akt ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni N. Z. zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 291 t.j.) osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

W myśl art. 8 ust. 6 pkt. 1 ustawy systemowej za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Według art. 11 ust. 2 w/w Ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienionym w art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy.

W myśl art. 14 ust 1 Ustawy systemowej objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4 (w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia) (ust. 1a).

2. (...) emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1, ustają:

1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony;

2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a;

3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Objęcie dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi czy też dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym może nastąpić najwcześniej od dnia złożenia wniosku w tym zakresie (art. 14 ust. 1 u.s.u.s.). Wniosek o objęcie powyższymi ubezpieczeniami składany jest poprzez złożenie w ZUS odpowiednio wypełnionego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (...).

Do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego można również przystąpić w drodze tzw. dorozumianego wniosku, który przejawia się w tym, że ubezpieczony, pomimo iż nie przekazał do ZUS odpowiednio wypełnionego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (tj. formularza (...)), opłaca terminowo i w pełnej wysokości składki na ubezpieczenie chorobowe. (vide Komentarz do art. 14 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Piotr Kostrzewa, Legalis)

W myśl art. 18 ust. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 9, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku (ust. 10 art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Zgodnie z art. 31z0 ust. 2 ustawy z 02.03.2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 (...) (Dz.U. z 2020 r. poz. 374 ze zm) na wniosek płatnika składek, będącego osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, opłacającego składki wyłącznie na własne ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne, płatnika zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek, należnych za okres 01.03.2020r. - 31.05.2020r., o ile pełnione zostaną określone warunki ustawowe.

Zgodnie z art. 31zq ust. 1, 3 i 4 powołanej ustawy za marzec, kwiecień i maj 2020r. płatnik składek zobowiązany jest przysyłać deklaracje rozliczeniowe lub imienne raporty miesięczne na zasadach i w terminach określonych w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, chyba że zgodnie z tymi przepisami zwolniony jest z obowiązku ich składania. Warunkiem zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek jest przesłanie deklaracji rozliczeniowych lub imiennych raportów miesięcznych należnych za marzec, kwiecień i maj 2020 r. nie później, niż do dnia 30.06.2020r. chyba że płatnik składek zwolniony jest z obowiązku ich składania. Zwolnieniu

z obowiązku opłacania podlegają należności z tytułu składek, znane na dzień rozpatrzenia wniosku o zwolnienie z opłacania składek.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 24.07.2020r. o zmianie ustawy o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 1423), która weszła w życie dnia 4.09.2020 r. **w przypadku złożenia do dnia 30.06.2020r.** wniosku o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31zo ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 (...), zwalnia się z obowiązku opłacenia należnych składek wykazanych w deklaracji rozliczeniowej za marzec, kwiecień i maj 2020 r., w wysokości określonej w art. 31zo, także wówczas, gdy składki te zostały opłacone lub na poczet tych składek Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył z urzędu nienależnie opłacone składki. **Zwolnieniu z obowiązku opłacenia podlegają należne składki wykazane w deklaracji rozliczeniowej za marzec, kwiecień i maj 2020 r. znane na dzień ponownego rozpatrzenia wniosku o zwolnienie z opłacenia składek.**

W myśl art. 47 ust. 1. płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż:

- 1) do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;
- 2) do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- 3) do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Według art. 48 ust. 1 jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika.

2. Jeżeli po wymierzeniu składek z urzędu płatnik składek złoży deklarację rozliczeniową, Zakład koryguje wymiar składek do wysokości wynikającej ze złożonej deklaracji rozliczeniowej, z uwzględnieniem wykazanych w deklaracji zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Zgodnie zaś z art. 48b ust. 1 ustawy systemowej Zakład może sporządzać z urzędu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, zgłoszenia wyrejestrowania ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych, imienne raporty miesięczne, zgłoszenia płatnika składek, zgłoszenia wyrejestrowania płatnika składek, deklaracje rozliczeniowe oraz dokumenty korygujące te dokumenty, zwane dalej „dokumentami związanymi z ubezpieczeniami społecznymi określonymi w ustawie”.

2. Zakład może korygować z urzędu błędy stwierdzone w dokumentach związanych z ubezpieczeniami społecznymi określonych w ustawie.

3. Zakład może żądać od płatnika składek ponownego złożenia dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi określonych w ustawie, jeżeli dokumenty te nie zostały zidentyfikowane w systemie informatycznym Zakładu.

4. Zakład może z urzędu wprowadzać i korygować dane bezpośrednio na kontach ubezpieczonych lub kontach płatników składek, informując o tym ubezpieczonych i płatników składek.

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że jak bezspornie ustalono wnioskodawczyni z uwagi na złożony w dniu 10 kwietnia 2020 r. wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacenia należności z tytułu składkowych za okres od marca do maja 2020 r. za przedmiotowy okres nie uiściła składek.

W okresie od 20 lutego do 31 marca 2020 r. ubezpieczona była niezdolna do pracy i korzystała z zasiłku chorobowego. Natomiast od 1 kwietnia 2020 r. powróciła już do prowadzenia działalności gospodarczej.

W dniu 20 kwietnia 2020 r. wnioskodawczyni złożyła deklarację rozliczeniową ZUS DRA za marzec 2020 r. dotyczącą jedynie składki na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na fakt, że cały miesiąc marzec 2020 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Natomiast za miesiące kwiecień - maj 2020 r. deklaracje te zostały wygenerowane automatycznie z systemu ZUS i zawierały błędne dane w zakresie należnych składek, gdyż obejmowały wyłącznie składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

W ocenie Sądu powyższe nieprawidłowości nie mogą jednak obciążać ubezpieczonej w sytuacji, gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych dysponował przed datą 30 czerwca 2020 r. wszelkimi danymi niezbędnymi do sporządzenia z urzędu dla ubezpieczonej prawidłowych dokumentów rozliczeniowych ZUS DRA za miesiące kwiecień i maj 2020 r. obejmujących pełne składki, które następnie zastąpiłyby nieprawidłowe dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA, automatycznie wygenerowane na podstawie dokumentu rozliczeniowego za marzec 2020 r.

Jednakże pomimo powyższego organ rentowy do dnia 30.06.2020 r. nie przeprowadził stosownego postępowania wyjaśniającego i nie sporządził z urzędu prawidłowych dokumentów do czego wyraźnie uprawniał go art. 48 i 48b ustawy systemowej, nie wezwał także ubezpieczonej do złożenia takich deklaracji. Zakład uczynił to dopiero po terminie ustawowym określonym w przytoczonym art. 31zq z 02.03.2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 (...).

Tymczasem w ocenie Sądu, te wszystkie okoliczności mogły zostać prawidłowo ustalone i wyjaśnione przez organ rentowy przy zachowaniu jednocześnie wymogów określonych w art. 31zq tej ustawy.

W tym miejscu koniecznym jest przypomnienie treści elementarnych przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, wyznaczających podstawowe zasady postępowania administracyjnego, którymi kierować się musi także Zakład Ubezpieczeń Społecznych. I tak, art. 6 k.p.a. stanowi, że organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Art. 7 wskazuje, iż w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, **mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli**. Z kolei w art. 8 wskazano, że organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, zaś w art. 9, że organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Z powyższego jasno wynika, że ustawodawca ukształtował postępowanie administracyjne w taki sposób, aby w jego toku nie doszło do naruszania konstytucyjnej zasady praworządności i zaufania do państwa. Obowiązkiem każdego organu administracji publicznej, w tym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest więc bezwzględne przestrzeganie tych zasad.

W tym stanie rzeczy uznać trzeba, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako organu administracji publicznej posiadał instrumenty prawne, które obligowały go do weryfikacji w ustawowym terminie (do 30 czerwca 2020 r.) z urzędu dokumentów związanych z ubezpieczeniami społecznymi określonymi w ustawie systemowej, w tym deklaracji rozliczeniowych i dokumentów korygujących te dokumenty. Zgromadzony przez organ rentowy materiał dowodowy z całą pewnością pozwalał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na sporządzenie prawidłowych deklaracji jeszcze przed ustawowym terminem, tj. przed 30 czerwca 2020 r.

Na szczególne podkreślenie zdaniem Sądu zasługuje, że ochrona zatrudnienia oraz zmniejszenie obciążeń i zachowanie płynności finansowej przedsiębiorców to główne zadania pakietu regulacji, które składają się na tarczę

antykryzysową. Rozwiązania tam zawarte obejmują nie tylko przedsiębiorców zatrudniających pracowników, a więc zapewniających miejsca pracy, ale również osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą oraz wykonują pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wśród rozwiązań, które mają zapobiegać skutkom epidemii (...)19 w Polsce, jest wsparcie realizowane przez ZUS w postaci wypłacania świadczeń postojowych a także możliwości zwolnienia płatnika z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności składkowych.

Z uwagi na powyższe, nie sposób traktować wniosku ubezpieczonej z dnia 10 kwietnia 2020 r. w przedmiocie zwolnienia z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek za okres od marca do maja 2020 r. jako częściowo niezasadnego (w zakresie miesiąca maja 2020 r.). Należy bowiem odwołać się do interpretacji omawianych przepisów zgodnej nie tylko z jej literalnym brzmieniem, a celem w jakim zostały wprowadzone, bowiem jak już wyżej wskazano w założeniu wprowadzenie świadczenia postojowego miało na celu zminimalizowanie negatywnych skutków ekonomicznych rozprzestrzeniania się (...)19 występujących między innymi u osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą poprzez rekompensatę utraty przychodów z wykonywanej działalności. Przysługuje ono, gdy w następstwie (...)19 doszło do przestoju, obniżenia przychodów z działalności gospodarczej. W ten sposób ustawodawca zaproponował możliwość pomocy publicznej dla osób najbardziej dotkniętych epidemią (a więc niestabilnością gospodarczą). W oczywisty sposób przepisy te miał niejako „ratować” osoby wymienione w ustawie przed bankructwem, co z jednej strony miało chronić ich zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony też ochraniać gospodarkę przed zapaścią. Sąd mając więc na uwadze fakt, iż podstawową regułą obowiązującą w demokratycznym państwie prawnym jest koncepcja racjonalnego ustawodawcy, uznał, że właściwą formą wykładni prawa w niniejszym wypadku nie będzie wykładnia literalna, lecz wykładnia funkcjonalna uwzględniająca cel wprowadzenia omawianych regulacji. Szczególnie pomocny charakter tejże wykładni, polega na ustalaniu znaczenia przepisu w oparciu o przesłanki, które decydują o funkcji danego przepisu. W toku tej wykładni należy odwołać się do celu jaki ma spełnić przepis. Szczególnym rodzajem wykładni funkcjonalnej jest wykładnia celowościowa, odwołująca się do skutku, jaki zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy ma osiągnąć interpretowana norma. W ocenie Sądu jednoznacznym zamiarem ustawodawcy w ramach przedstawionego powyższej sporu prawnego było przyznanie pomocy publicznej (finansowej) dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Ogłoszony od dnia 20 marca 2020 r. w RP stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)2 wywołującego chorobę (...) 19, który do chwili obecnej nie został zniesiony, bez wątpienia ograniczył możliwość prowadzenia działalności, a więc de facto uniemożliwił wnioskodawczyni oraz innym podmiotom osiągnięcie przychodów i ostatecznie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Uwzględniając powyższe okoliczności przyjąć należy, że działania organu rentowego polegające na skorygowaniu deklaracji rozliczeniowych po ustawowym terminie, co następnie skutkowało jedynie częściowym zwolnieniem z opłacania składek i powstaniem zaległości na koncie ubezpieczonej oraz wyłączeniem z ubezpieczenia chorobowego, było sprzecznie z celem tej ustawy, mającej stanowić realne wsparcie dla przedsiębiorców.

Podsumowując wskazać też należy, że przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 powołanej wyżej ustawy nie powinien być traktowany z nadmiernym rygoryzmem, w tym znaczeniu że niejako automatycznie prowadzi do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na okoliczności. Trzeba zatem wziąć pod uwagę te szczególne wypadki, gdy z przyczyn niezależnych w danym miesiącu uiszczenie składki nie następuje. Jest to tym bardziej uzasadnione, gdy niedopatrzenie to zostaje naprawione, nie ma ono charakteru działania specjalnego, mającego niejako "oszukać" system ubezpieczeń społecznych. (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 października 2019 r., III AUa 529/19, opubl. L.)

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 14 kwietnia 2021 r. i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, uznając odwołanie wnioskodawczyni za zasadne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 t.j. z późn. zm).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta emerytalne.